

Monumentnummer*: 25776

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 21
F 033 421 77 99
E info@cultureelerfgoed.nl

Status: rijksmonument
Inschrijving register*: 17 februari 1970
Kadaster deel/nr: 3370/58

<i>Woonplaats*</i>		<i>Gemeente*</i>		<i>Provincie*</i>		
Echten		De Fryske Marren		Friesland		
<i>Straat*</i>	<i>Nr*</i>	<i>Toev.*</i>	<i>Postcode*</i>	<i>Woonplaats*</i>	<i>Situering</i>	<i>Locatie</i>
Hoofdweg	30		8537 SE	Echten		
<i>Kadastrale gemeente*</i>		<i>Sectie*</i>	<i>Kad. object*</i>	<i>Appartement</i>	<i>Grondperceel</i>	
OOSTERZEE		L	439			

*Rijksmonumentomschrijving***

Inleiding

NEDERLANDS HERVORMDE KERK (St. Laurentius) met interieuronderdelen, KERKHOF en TOEGANGSHEK. Markant op een gedeeltelijk door water, beukenhagen en bomen omzoomd iets verhoogd kerkhof gelegen traditionele driezijdig gesloten zaalkerk, die als gevolg van wijzigingen wat betreft de detaillering een overwegend vroeg-19de-eeuws karakter draagt. Het huidige gebouw zou staan ter plaatse van een in de 13de eeuw (1245) vermelde kerk. Het oorspronkelijk torenloze gebouw (met vrijstaande klokkestoel) is in de tweede helft van de 17de eeuw gewijzigd en geheel ommetseld, waarbij een pilasterstelling is aangebracht (vermoedelijk in navolging van vroegere lisenen); de raamdetaillering is vroeg-19de-eeuws. De toren dateert van 1879. Bij de restauratie in 1977 zijn restanten van oudere funderingen aangetroffen in de vorm van berkestammen en zwaar metselwerk. De oorspronkelijke klok, gegoten in 1597 door Cornelius van Ammeroy, hangt thans in de eveneens beschermde hervormde kerk van Blankenham (Ov.); de huidige - vanuit het oogpunt van monumentenzorg niet van waarde zijnde - klok dateert van 1957 en werd gegoten door de firma Van Bergen te Heiligerlee. De uitmontering van het interieur, met Van Dam orgel uit 1871 en twee 17de-eeuwse grafzerken en een vroeg-19de-eeuwse exemplaar, dateert van omstreeks 1830. Het kerkhof rondom de kerk met tweede helft 19de- eeuwse giet- en smeedijzeren toegangshek wordt eveneens van rijkswege beschermd. De graftekens zijn van lokaal/regionaal belang.

Omschrijving

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Eenvoudig, traditioneel uit bruinrode baksteen opgetrokken midden-17de-eeuws en ouder schip onder met geglazuurde blauwe platte Friese pannen belegd driezijdig schilddak met piron met koperen windvaan tegen rechte 19de-eeuwse (1879) voorgevel met toren met koperen windvaan; bakgoot op klossen, staaftankers. Het zorgvuldig gemetselde muurwerk van het driezijdig gesloten schip is regelmatig ingedeeld door vlakke pilasters waartussen, om de andere travee, half rond gesloten vensters met houten traceringen staan; voorts enkele ovale vensters. Voorgevel en torenopbouw hebben een kenmerkende tweede helft 19de-eeuwse (1879) detaillering: pilasters met verdiepte velden, half rond gesloten vensters en (in noord- en westgevel) dubbele toegangsdeur met gietijzeren tracering in half rond gesloten bovenlicht, zandstenen decoraties rond ingangspartij en galmgaten; hardstenen plint en vensterbanken; gietijzeren sierankers. In de achtkante toren, met leiengedekte lantaarn en ingesnoerde naaldspits met koperen haan, siersmeedwerk en uurwerk, een luidklok vervaardigd in 1879 bij Van Bergen in Heiligerlee. (De oude klok droeg het opschrift Verbum Domini manet in Eternum, het jaartal 1597 en de namen van de maker Cornelius van Ammeroy en van de schutspatroon de Hl. Laurentius). Boven de ingangspartij van de toren een gedenksteen met het opschrift: Gebouwd 1879/Kerkvoogden Sint A. Klijnsma/Cornelis Groenteboom/ Evert J. Schreur. In het sobere door een tongewelf met houten trek balken en gietijzeren roosters overdekte INTERIEUR zijn onder meer van belang het vroeg-19de-eeuwse meubilair (XIXa- b), bestaande uit onder meer zeshoekige kansel, banken en kraak (galerij). Voorts twee 17de-eeuwse grafzerken en een vroeg-19de-eeuws exemplaar. Het eenklaviers- orgel met aangehangen pedaal, bijbehorende galerij en rijk gesneden kas, werd in 1871 gebouwd door L. van Dam en Zonen te Leeuwarden. De pijp velden in het front volgen het grondvlak. Aan weerszijden van het middenveld bevinden zich gedeelde veldjes die in de kap van het middenveld zijn opgenomen. In plaats van door twee zijtorens, wordt het front begrensd door twee gewelfde zijvelden. Het instrument heeft 7 doorlopende registers 3 discant-registers en 1 bas-register. Het orgel verkeert in oorspronkelijke staat en is in 1981 gerestaureerd door Flentrop Orgelbouw B.V. te Zaandam. Mechanisch torenuurwerk Brunia, Exmorra, eerste kwart 20e eeuw.

Waardering

Kerkgebouw (XVII/XIX), gelegen op enigszins verhoogd kerkhof met tweede helft 19de-eeuws toegangshek, van algemeen belang wegens - ouderdom en bouwgeschiedenis -de sobere, maar verzorgde architectonische kwaliteit van ex- en interieur -de waardevolle interieur-onderdelen -de markante ligging op een enigszins verhoogd kerkhof

<i>Hoofdcategorie</i>	<i>Subcategorie</i>	<i>Functie</i>
Religieuze gebouwen	Kerk en kerkonderdeel	Kerk
Uitvaartcentra en begraafplaatsen	Begraafplaats en -onderdelen	Kerkhof
Voorwerpen op pleinen en dergelijke	Erfscheidig(D)	Toegangshek